

1. 10. 2021

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nové ústavní právo bránit se zbraní

Od 1. října 2021 bude účinné doplnění Listiny základních práv a svobod, které bude výslovně zakotvovat právo na obranu života se zbraní na ústavní úrovni. Článek 6 odst. 4 Listiny tak nově nalezneme ve znění: „Porušením práv podle tohoto článku není, jestliže byl někdo zbaven života v souvislosti s jednáním, které podle zákona není trestné. Právo bránit život svůj či život jiného člověka i se zbraní je zaručeno za podmínek, které stanoví zákon.“

Co se však rozumí zbraní? V rámci práva je možno nalézt dvě stěžejní definice, a sice z obecného neboli trestněprávního hlediska a z hlediska správního pojetí, tedy na základě ustanovení zákona č. **119/2002 Sb., o zbraních. Zatímco první zmíněná trestněprávní definice rozumí zbraní cokoli, co může učinit útok proti tělu důraznějším (viz § 118 trestního zákoníku), zákon o zbraních vnímá tento pojem úžeji, když zbraně definuje jako střelné zbraně a střelivo do nich (viz § 2 odst. 1 zákona o zbraních).**

Autoři doplněného ustanovení Listiny se při výkladu termínu zbraň přiklánějí k obecnější definici, tedy tak, jak ji chápe trestní zákoník. Zbraní tedy nemusí být pouze střelné zbraně (jejichž nabývání a držení je právem regulováno), nebo jiné pojetí v technickém smyslu (např. sečné a bodné zbraně, jejichž držení zákon povětšinou nijak neupravuje), ale jakýkoliv předmět, který je schopen přivodit zranění. V některých případech tak zbraní může být mimo jiné například i slzný plyn, elektrický proud, motorové vozidlo nebo třeba i živé zvíře.

Použití zbraně má být dle důvodové zprávy zmíněno pouze jako možná alternativa v rámci práva na obranu. Cílem pak údajně nemá být zbraňová regulace, ale ústavní zakotvení uvedeného práva, neboť to bylo v českém právním řádu obsaženo pouze na úrovni běžného zákona. Navrhovatelé nové úpravy z toho důvodu považovali dle svých slov za správné povýšit právo na obranu do ústavní roviny. Tato skutečnost bude mít význam mimo jiné v možnosti dovolávat se tohoto práva u Ústavního soudu prostřednictvím ústavní stížnosti.

Nová úprava má být údajně rovněž reakcí na nynější obavy v souvislosti s otázkou bezpečnosti: *„Návrh dává ústavní rozměr právu každého bojovat o svůj život i za užití zbraně proti útoku. Území Čech, Moravy a Slezska lze z dlouhodobého hlediska považovat za relativně bezpečné, přesto však dochází k individuálnímu násilí. Návrh ústavního zákona symbolicky do ústavního pořádku převádí morální zásadu, že zlu, což je i útok na život a zdraví člověka, se nemá ustupovat, ale naopak se vůči němu aktivně bránit[1].“*

Zastánci zakomponování práva na obranu do Listiny argumentují především dvěma funkcemi, respektive přínosy této novely. Prvním z nich je již nastíněné povýšení zmíněného práva na ústavní úroveň, čímž by mělo dojít k zabránění možnosti omezit právo na obranu se zbraní běžným zákonem. Druhým přínosem pak má být údajné posílení vyjednávací pozice České republiky v případě potenciálních evropských regulací v souvislosti s touto problematikou. Jinými slovy řečeno se má jednat o jakési zabezpečení proti možným snahám Evropské unie omezit právo na obranu se zbraní na národní úrovni.

Jedná se tak o další krok České republiky v rámci vymezování se proti odzbrojovacím tendencím Evropské unie. Česká republika se v této souvislosti dostala dokonce do soudního sporu, když dne 9.

8. 2017 žalovala Evropskou unii u Soudního dvoru EU. Příčinou byla snaha o zrušení směrnice o zbraních[2], jež zpříšňovala podmínky pro nabývání a držení palných zbraní jako odezvu na teroristické útoky na území Evropy. Česko pro zrušení směrnice uvedlo následující žalobní důvody (i) unijní zákonodárce přijetím směrnice **překročil své pravomoci**, (ii) unijní zákonodárce přijetím směrnice **porušil zásadu proporcionality**, (iii) směrnice je v rozporu **se zásadou právní jistoty**, (iv) směrnice má **diskriminační povahu**.^[3] Soud však žalobu zamítl s tím, že směrnice není ani diskriminační, ani neporušuje jiné unijní zásady. Vláda tak následkem tohoto rozhodnutí musela novelizovat zákon č. [119/2002 Sb.](#), o zbraních, tak, aby byl v souladu s evropskými právními předpisy. Tato historie měla pravděpodobně velkou zásluhu na snahách o prosazení daného práva na ústavní úroveň, ačkoliv ne všichni s tímto postupem souhlasí.

Existují totiž názory, že změna Listiny je v tomto směru zcela zbytečná, když právo na obranu života je již v čl. 6 Listiny obsaženo, a sice v rámci ústavního práva na život (z něhož má automaticky vyplývat i právo na jeho obranu jakýmkoliv způsobem, tedy i se zbraní). Odpůrci novely se rovněž obávají, aby tato změna nevedla ke zvýšenému ozbrojování obyvatelstva.

Jestli bude mít shora popsané doplnění Listiny základních práv a svobod nějaké pozitivní přínosy, nebo zda se naplní obavy jejích odpůrců, ukáže čas. Jestliže však bylo jedním z cílů novely zabránit EU v jejím odzbrojovacím trendu a tím současně chránit, respektive posílit právo občanů na vlastnictví střelných zbraní, měl být čl. 6 formulován zcela jinak. Vždyť v samotné důvodové zprávě stojí, že zbraní se rozumí v podstatě cokoli, třeba i klacek či kámen. Nebo se tvůrci novely bojí, že i takové předměty nám plánuje Evropská unie do budoucna zakázat?

Mgr. Bc. Denisa Hirschová

[TOMAN & PARTNEŘI advokátní kancelář, s.r.o.](#)

Trojanova 12
120 00 Praha 2

Tel.: +420 224 918 490

Fax: +420 224 920 468

e-mail: ak@iustitia.cz

[1] Důvodová zpráva k ústavnímu zákonu č. [295/2021 Sb.](#), kterým se mění Listina základních práv a svobod, ve znění ústavního zákona č. [162/1998 Sb.](#), s. 1.

[2] Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/853 ze dne 17. května 2017, kterou se mění směrnice Rady 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní.

[3] Viz Věcné shrnutí obsahu žaloby ČR proti Evropskému parlamentu a Radě, dostupné >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Smluvní autonomie vs. ochrana slabší strany v moderním kontraktačním právu](#)
- [Reklamace vad stavby](#)
- [Konec „severních ateliérů“? Nový stavební zákon otevírá dveře k rekolaudaci ubytovacích jednotek na plnohodnotné byty](#)
- [Oceňování nemovitosti a přiměřená náhrada při zrušení spoluvlastnictví](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 33.: Prevence střetu zájmů \(jednatel × společnost\)](#)
- [Úročení jistoty \(kauce\), kterou skládá podnájemce nájemci - II. díl](#)
- [Když obecní pozemky již nemusí být obecní - institut mimořádného vydržení v obecním právu](#)
- [Střet zájmů členů volených orgánů obchodních korporací: pravidla, proces a následky](#)
- [Dvě kiwi denně: EU schválila první zdravotní tvrzení pro čerstvé ovoce](#)
- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)